

[170 1650]

REFERENTIE No:

6641

INFORMATIEKOPIE:

kk
bz

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Kopie No. //

AFDELING VERBINDINGEN

's-GRAVENHAGE, LANGE HOUTSTRAAT 28
TEL Nos: 180309; 184000-284

VERZONDEN CODEBERICHT

DATUM VAN VERZENDING:

17 november 1960

AFKOMSTIG VAN:

min. v. biza

Dir./Afd.:

Visie:

Ag. No.:

Dossier:

MINUUT GEPARAFEERD DOOR:

ze b

BESTEMD VOOR: hollandia

PARAAF:

~~geheim~~ *confi*

a. naar aanleiding van publicatie in parool van 15 dezer en daarop volgende persbelangstelling etc. vond hedenmorgen ten departemente persconferentie plaats.

1. hierbij is medegedeeld, dat na voorbereidingsfase dec.'56 - febr.'58 waarin contact is gemaakt, vanaf febr. '58 - maart '60 gonsalves in baliem geplaatst met opdracht pacificatie, dat wil zeggen trachten desastreuze stamoorlogen beëindigen en wreede 'eigen richting' ombuigen in meer redelijke zin.

bij deze arbeid onder moeilijkste omstandigheden is - toen enkele hoofden die afbrokkelend eigen gezag met lede ogen zagen - een uitbrekende varkenspest toegeschreven aan 'funeste invloed blanken', waarmede bevolking ten onrechte 'heulde', zodat blanken moesten verjaagd, dan wel gedood. als gevolg hiervan enkele patrouilles uitgezonden, waarbij in totaal 3 doden aan dani-zijde. onderzoek gaat over vraag of alle 3 onvermijdelijke noodweer. vragen over mishandelingen en in brand steken hutten beantwoord met verwijzing naar geleidelijke afschaffing 'eigen richting' met voor dani's begrijpelijke opvoedingsmethoden; over merites daarvan kan uiteraard verschil van mening bestaan.

2. aanzien 'tegenstelling' p.g. - gouverneur werd door mij gesteld, dat dit schromelijk overdreven. kwestie heeft twee aspecten: bestuurs-beleidsaspect enerzijds en justitieel aspect anderzijds. door bestuur was eigener beweging reeds onderzoek ingesteld, toen p.g. hiermede ook wilde beginnen. dit leidde tot zakelijke wrijving aan weerskanten. justitieel onderzoek vindt normaal plaats, waarbij gouverneur bestuurs-onderzoek in afwachting uitkomst onderzoek p.g. heeft opgeschort. welke ook afloop justitieel onderzoek zal zijn, beleidskwestie zal daarnaast beoordeling vinden.

ook algemene verhouding bestuur - politie zal naar aanleiding van deze kwestie in beschouwing worden genomen.

3. op deze persconferentie ligt embargo tot vrijdagmiddag 12 uur nederlandse tijd in verband met vragen de kadt, die u met gegeven antwoord open worden geseind.

-2-

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar dat bericht per telefoon gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

2. Afsch. van codeberichten mogen uitsluitend door de afdeling Verbindingen worden vervaardigd.

1. Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

VERZONDEN CODEBERICHT

VERVOLG

Ref. No.: 6641

-2-

Rubricering: geheim

- b. heb deze gelegenheid tevens benut om inhoud uw 237 aan pers mede te delen.
- c. p.g. heeft - na gesprekken met toxopeus en mij - contact opgenomen met p.g.-den haag inzake verhoor gonsalvez teneinde op dezerzijds verzoek zaak spoedigst afronden.

bot 277. *P*

1 Op een codeber. mag teleg. niet in open taal worden geantwoord, tenzij aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan (zie Richtlijnen).

2. Afschrijf- van codeberichten mogen uitsluitend door de eling Verbindingen worden vervaardigd.

3. Over de inhoud van een codeber. mag niet met verwijzing naar da. per telefoon gesproken.
4. Dossiers, welke codeber. bevatten, dienen veilig te worden opgeborgen.

Nummer 1650

Bijlage 1

MR. VON MEYENFELDT IN NEDERLAND

Conflict tussen p.g. en gouverneur N.-Guinea Nasleep pacificatie in Baliemvallei

(Van onze Haagse redactie)

DEN HAAG, dinsdag. — De vraag, wat er in de jaren 1958 en 1959 tijdens de pacificatie van de Baliemvallei in Nieuw-Guinea precies is gebeurd, heeft aanleiding gegeven tot een gespannen verhouding tussen de gouverneur, dr. P. J. Platteef, en de procureur-generaal, mr. G. W. von Meyenfelt.

De procureur-generaal onderzocht sedert enkele maanden klachten, die door Europese inwoners van Nieuw-Guinea bij hem zijn ingediend tegen de jongste ambtenaar R.G., die belast is geweest met de pacificatie van de Baliemvallei en die daarbij volgens de beschuldigingen de grenzen van het pacificatiegebied zou hebben overschreden. Mr. von Meyenfelt heeft, zo vermeldt hij zijn onderzocht sterke tegenwerking ondervonden van de zijde van het Gouvernement van Nieuw-Guinea en zelfs heeft men in Hollandia gedacht over een schorsing van de P.G., omdat deze ontaflicht te werk zou zijn gegaan bij zijn aanpak van de begroeiheid van de beschuldigingen aan het adres van de bestuursambtenaar G.

maken, heeft lang op zich laten wachten. Het verhoor zou opzettelijk niet in de licht ontvlambare atmosfeer van Hollandia worden aangenomen. Een van de belangrijkste vragen, die hij het onderzoek naar het optreden van G. tevens meesten worden opgeleend is, of hij op eigen initiatief heeft gehandeld, dan wel dat zijn opdracht hem voor zijn optreden de mogelijkheid gaf.

Een belangrijk aspect in deze zaak is het feit, dat de procureur-generaal in Nieuw-Guinea staat onder het ambtelijk gezag van de gouverneur. Naar verluidt meent het gouvernement in Hollandia, dat de heer von Meyenfelt te zeer volgens de in Nederland heersende opvattingen te werk is gegaan en zich te weinig bij de in Nieuw-Guinea bestaande toestand heeft aangepast. Dit zou hem in de ogen van het gouvernement ongeacht maken voor zijn functie. Men schijnt in Hollandia meer gepoeterd voor een eventueel ambtelijk afdoen van de zaak, dan voor een justitieel ingrijpen.

Het is nu een jaar geleden dat mr. von Meyenfelt als procureur-generaal mr. P. Okma opvolgde. Hij was voordien subdistrict-officier bij de arrondissementrechtbank te Utrecht en aanvaardde de nieuwe functie, zoals gebruikelijk voor drie jaar. Eenszins gouverneur-Platteef, is mr. von Meyenfelt gereformeerd en anti-revolutionair.

Prins Charles jarig Saluutschoten bleven uit

DOVER, dinsdag (AP). — Op de kantelen van de kurcht stond alles klaar voor de 21 saluutschoten.

PRINS CHARLES

De zaak is thans op het hoogste niveau in Den Haag in onderzoek. Mr. von Meyenfelt bevindt zich in Nederland o.m. voor overleg met de minister van binnenlandse zaken, mr. E. H. Tezenaar, en de staatssecretaris voor Nieuw-Guinea, mr. Th. H. Bot. De voornaamste reden van de komst van de heer von Meyenfelt is echter het verhoor dat hij de betrokken bestuursambtenaar wil afluisteren. Deze is algeruime tijd met periodiek verlof in Nederland en sedert eind oktober op huwelijkswaars in het buitenland. Mede november zou hij naar Nederland terugkeren.

Hofwel de zaak van de bestuursambtenaar G. en met name de vraag of hij al of niet over de schreef is gegaan bij de pacificatie van de Baliemvallei, al sedert lange tijd in Hollandia in brede kring onderwerp van gesprek is en door de P.G. hoog wordt opgenomen, ligt de kern van de moeilijkheden volgens haastgenoeemde in het feit, dat 'het openbaar ministerie zich bij zijn onderzoek belemmerd voelt door ambtelijke tegenwerking aan de top. Volgens 'Hollandia' zou de P.G. voor zijn functie ongeacht zijn. Een beslissing hierover is echter niet gevallen. Vermoedelijk zal tijdens het verblijf van mr. von Meyenfelt in Nederland worden uitgemakt of er een vervolging tegen de betrokken bestuursambtenaar wordt ingesteld en of de procureur-generaal al dan niet naar Hollandia zal terugkeren.

Over de komst van mr. von Meyenfelt naar Nederland heeft men officieel het stilzwijgen bewaard. Een week geleden is hij op Schiphol geland en zelfs toen kon men officieel „nog niet zeggen wanneer hij in Nederland zou aankomen”.

Lang wachten

Al veel eerder had de procureur-generaal de bestuursambtenaar G. willen verhoren, maar de toestemming daarvoor een dienstreis naar Nederland te

Geridderd

De thans 22-jarige bestuursambtenaar R. G. is voor het werk, dat hij in de Baliemvallei heeft verricht in april van dit jaar benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau. Hij heeft zijn studie in de rechten in Leiden voltooid en kwam in 1954 als administratief-controleur in dienst van het gouvernement in Nieuw-Guinea. In 1958 kreeg hij een bestuurspost in de Baliemvallei.

In een interview met De Volkskrant vertelde hij in augustus jl.: „Toen ik begin 1958 in de Baliemvallei werd verhuisd, vielen er nog ruim duizend doden per jaar in de wrade en vaak eindigende onderlinge Papua-oorlogen. Bij mijn vertrek in januari van dit jaar was dat cijfer teruggebracht tot vier honderd de landbouw, voornamelijk slachtoffers van incidentele moordpartijen.”

In het onlang door Nederland aan de Verenigde Naties uitgebrachte rapport inzake Nieuw-Guinea over het jaar 1959 wordt daarover gezegd:

„In de Baliemvallei waar sinds de vestiging van een bestuurspost in 1957 het bestuur de verschillende stammen tot het sluiten van vrede had weten te bewegen, werd in het afgelopen jaar, op aanstoken van enkele conservatieve elementen naar het middel van eigenrichting gegrepen Hierop volgde een kettige reactie van moordaanvallen over de gehele vallei, waarbij tientallen slachtoffers vielen en dit tot een ware oorlog dreigde te leiden. Door snel ingrijpen van het bestuur kon de vrede, spoedig hersteld worden, doch de gebeurtenis tonde aan, hoe labiel de toestand van rust en orde in een dergelijk gebied nog is en hoe veel inspanning en tijd de sociale en economische vooruitgang nog zullen vergen.”